

יוסף חיים עליכם

פרשת אחרי מות – קדושים

לע"נ רחמים כהן בן שרה נלב"ע י"ב אייר איש עניו מזכה הרבים
זאוב שלום ורודף שלום משכים ומעריב בבתי כנסיות ת.נ.צ.ב.ה.

שכר מצוה מצוה

"את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלהיכם" את משפטי וחוקותי תשמרו ותעשו לא על מנת לקבל פרס ושכר, אלא משום שעל ידם תלכו ותתרוממו במעלות הקדושה, כהמשך הפסוק "ללכת בהם", שכר מצוה שלכם יהיה שמצוה תגרור מצוה, אולם אל תבואו לידי טעות, לחשוב שאין חלילה מתן שכר למצוות, שכן המשך הכתוב "אני ה' אלהיכם" נאמן אני לשלם שכר פעולתכם, כמו שהבטחתי לעושי דברי. איני דורש מכם אלא שלא תעשו את המצוות בשביל השכר. [מעיינה של תורה]

שאלות ותשובות - הלכות מליחה וצליית בשר - שנה ב'

1. **שאלה:** כיצד מולחים בשר שרוצה לבשלו?
תשובה: לאחר שאדם שטף הבשר היטב ושרה אותו כחצי שעה במים, ושוב שטף שלוש פעמים במים עד שלא ניכר שום מראה דם כלל במים, ממתין מעט שיזובו המים שהבשר יוכל לקבל המלח ולא יחליק, ומולח אותו היטב היטב משני צדדיו שלא ישאר מקום בלי מלח.
2. **שאלה:** מה יעשה אם יש חתיכה עבה?
תשובה: חתיכה עבה אין צריך לחתכה לשנים, אלא יפזר מלח על כל החתיכה משני הצדדים.
3. **שאלה:** בעופות האם צריך למלוח גם בתוכם?
תשובה: צריך למלוחם גם בפנים וכן יזהר לקרוע העופות מצד אחד כולו או רובו שיוכל למלוח היטב. ואת הראש חותך לשנים ומוציא את המח וקורע את הקרום שעליו ומולחו. ובאשר לריאות, את הריאה של הבהמה יקרע ויפתח הקנונות שבה וימלח וייבש, ואם לא קרע מותר בדיעבד.
4. **שאלה:** מה הדין אם מלחו בשר רק מצד אחד?
תשובה: לדעת מרן מותר, וכן הדין בחתיכות בשר, אך ראוי להחמיר כדעת הרמ"א, ובהפסד מרובה או שעת הדחק מותר, ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל מותר להקל כדעת השו"ע.
5. **שאלה:** עצמות שיש בתוכם מוח האם מועיל שמולחם מבחוץ?
תשובה: כח המלח מועיל גם למוח שבתוכם ולא צריך לשברם ולנקבם, ואם בישל עצמות ולא מלח אותם לפני כן אסור לאכול המוח שבתוכם, ואם אין שישים כנגד המוח שבעצמות כל התבשיל אסור.
6. **שאלה:** אדם שמהבהב העופות לפני שמולחם באש כדי לשרוף מעט הנוצות שנשארו ממה צריך להיזהר?
תשובה: שלא יניחם על האש אלא יוליך הנה והנה. וטוב לחרוך אותם באש של קש ותבן שאינה חזקה.
7. **שאלה:** כבד של בהמה ועוף מה יעשה לפני שצולה אותם?
תשובה: הכבד יש בו רבוי דם ומליחה לא מועלת לו לכן צריך לחתוך שתי וערב מדיח אותו ואח"כ צולחו. וכן כבד של תרנגול חותך כל צד שבו שתי וערב.
8. **שאלה:** האם מותר לבשל כבד לאחר שצלה אותו?
תשובה: אם רוצה לבשלו צריך לצלותו תחילה צליה גמורה, וכן נכון לעשות. ויש מתירים לבשלו אחר חצי צליה.
9. **שאלה:** אדם ששכח ובישל כבד בתוך תבשיל, מה דין התבשיל?
תשובה: כל התבשיל נאסר, אלא אם כן יש שישים כנגד כל הכבד. וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שאם טעו ובישלו כבד לבד בתוך מחבת או סיר, הכבד מותר, כיון שהכבד פולט את הדם ואינו בולע, אבל הסיר צריך הגעלה.
10. **שאלה:** אלו דברים נהגו לא לאכול ומדוע?
תשובה: לב של בהמה או עוף, כיון שמטמטמים את הלב. ולפי דעת האריז"ל גם מח וכבד מטמטמים ליבו של אדם.
11. **שאלה:** האם ניתן למלוח הכבד לפני שצולה אותו?
תשובה: רבנו מזהיר שאם רוצה לשים מלח על הכבד צריך לצלות אותו מיד, לכן יתן אותו קודם בשיפוד ואח"כ ימלחנו.
12. **שאלה:** באיזה כלי מניח את הבשר שמולח?
תשובה: אין מולחים אלא בכלי מנוקב או במקום מדרון-שיפוע. בשיעור שאם ישפך מים שם מיד יצאו, ובפלטת חלקה ושטוחה שאין לה שום שפה סביב מועיל אפילו בלי מדרון.
13. **שאלה:** האם מותר להשתמש בכלי שמולח בו לדברים אחרים?
תשובה: המנהג לא להשתמש בו ואפילו לא יתן בו דברים צוננים ומנהג ישראל תורה הוא.
14. **שאלה:** האם ניתן למלוח כמה חתיכות אחת על גבי חברתה?
תשובה: מולחים הרבה חתיכות ביחד ואין חוששים שהתחתונה גמרה לפלוט הדם לפני העליונה כיון שאינה בולעת ממה שעליה, שהואיל וטרודה לפלוט המלח ממנה אינה בולעת. ומטעם זה מותר למלוח עוף עם בשר ולא חוששים שיבלע העוף מהדם של הבשר.
15. **שאלה:** מה דין בשר שנמלח בכלי שאינו מנוקב?
תשובה: אם שהה שם הבשר כשיעור שאם יתנו מים על האש יספיקו המים לרתוח, אזי כל חלק הבשר שבתוך הציר אסור באכילה אפילו צלי. וחלק החתיכה שמחוץ לציר יקלוף וימלח הנשאר כדין בכלי מנוקב ומותר לאוכלו.
16. **שאלה:** האם מותר לחתוך בסכין הבשר ששהה במלח לפני שמדיח אותו?
תשובה: לא יחתוך לכתחילה, ובדיעבד אם חתך אין צריך להגעיל את הסכין.
17. **שאלה:** איזה מלח יקח, דק או עבה?
תשובה: לא ימלח במלח דק, כיון שאינו מפליט יפה, ואם אין לו מלח אחר מותר למלוח בו.
18. **שאלה:** מה דין הביצים שנמצאו בתוך התרנגולת לאחר שחיטתה?
תשובה: אם לא נגמר החלבון, אלא רק החלמון, צריכים מליחה כמו חתיכות בשר, וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שאסור לבשל ביצה זו עם חלב, ואם אכלה בפני עצמה מותר לו לאכול אחריה מאכלי חלב. וביצים שנגמרו לגמרי ויש להם גם חלמון, אזי אפילו אם הם קשורים בתוך מייע התרנגולת מותר לבשלם בחלב, ונחשבים ביצים גמורות לכל דבר.

הלכות צליית בשר

19. **שאלה:** אדם שצולה בשר ממה צריך להיזהר?

תשובה: האש שואבת כל הדם הבלוע בבשר לכן לא צריך למלוח בשר שצולים אותו, אבל אם יש דם על החתיכה שפירש לפני הצליה

- הרי כאן הפעולה ההפוכה וטבע האש להבליע הדם בתוך הבשר לכן צריך להיזהר לשטוף הבשר מהדם שעליו לפני הצליה.
- 20. שאלה: האם מותר לשים הבשר ישר על גחלים?**
- תשובה:** מותר מפני שכח האש תשאוב הדם גם באופן זה, ואפילו מותר לצלות בשר על קרקע התנור שהוא גרוף מפני שחום החרס שבקרקע שורף הכל ולא חוששים שחוזר ובוּלע.
- 21. שאלה: מנהג ישראל לשים מעט מלח גם בצלית הבשר שצולה על האש מתי ישים את המלח?**
- תשובה:** צריך לשים המלח סמוך לצליה, לכן קודם ינעץ הבשר בשיפודין ואח"כ ימלח ומיד ישים על האש ולכן לא ימלח כמות גדולה שבנתיים יפרוש הדם בחוץ כדי שלא יבלע הדם על ידי הצליה.
- 22. שאלה: מה השיעור של צלית בשר שרוצה אדם לבשלו אח"כ בתוך סיר?**
- תשובה:** אם רוצה לבשל הבשר אחר הצליה צריך להיזהר לצלות אותו צליה גמורה ולא מספיק חצי צליה כך היא דעת מרן, ולדעת הרמ"א מספיק חצי צליה.
- 23. שאלה: האם גם בכבד שרוצה לבשלו אח"כ בסיר צריך צליה גמורה?**
- תשובה:** רבינו מציין שלמרות שיש שנהגו בכבד לצלותו חצי צליה, כנראה שמחוסר ידיעה עשו דבר זה, אבל במקום חולי ניתן להקל.
- 24. שאלה: האם מותר לתת בצל בין חתיכות הבשר שצולה?**
- תשובה:** יש מתירין ויש מחמירין והמחמיר תבוא עליו ברכה. והרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל כתב שמותר לכתחילה ושכן המנהג.
- 25. שאלה: עד כמה ימים מועיל למלוח בשר על מנת שיוציא דמו?**

- תשובה:** בשר ששהה 3 ימים מעת לעת בלא מליחה נתייבש דמו ולא יצא עוד על ידי מליחה ואפילו אם יתנו אותו במים לכן התקנה היחידה שלו זה צליה ויש למולחו קצת לפני צליה.
- 26. שאלה: האם מותר לכתחילה להשאיר בשר ללא מליחה 3 ימים על מנת לצלותו אח"כ?**
- תשובה:** אין להשהות בשר על מנת לצלותו אח"כ כי חוששים שמא יבשלנו אך כבד וטחול מותר שהרי תקנתם רק בצליה. והרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל כתב שבשר קפוא שלא הומלח אפילו עברו עליו ימים רבים מפשירו ומולחו כדת ומותר הדבר וכן המנהג.
- 27. שאלה: המנהג להשהות הבשר במלח שעה לפני שמבשלו מה הדין אם שכח אותו כמה שעות במלח?**
- תשובה:** לכתחילה אסור להשהותו במלח 12 שעות שזה זמן פליטת כל צירו ובדיעבד מותר אפילו עבר מעת לעת ויותר.
- 28. שאלה: מה יעשה אדם בבשר ששהה בלא מליחה, והיום השלישי חל בשבת?**
- תשובה:** יש מתירים להשרות אותו במים בשבת, ויש אוסרים בכל אופן, וראוי להורות להתיר על ידי נכרי, ויעשה על ידי שבות דשבות, שישראל יאמר לנכרי שיאמר לנכרי אחר, ובהפסד מרובה מותר לכולי עלמא.
- 29. שאלה: חלב שחלבו מהצאן ומראהו אדום מה דינו?**
- תשובה:** אם המראה אדום אסור מדין דם. וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שישהה החלב 24 שעות ואז יערה רק החלב הטוב בלי הדם.

כי לקח טוב נתתי לכם

"אלה המצוות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" פירש הרמב"ן ז"ל - "כפי שהאדם עושה את המצוות כך הוא זוכה לשכר וחיים עבירים" ופירוש הדבר הרשע אם הוא מקיים איזה מצוה, הוא רוצה את השכר בעולם הזה. כאן מתמקדים כל מושגיו והוא אומנם זוכה לכך רואה את עולמו בחייו וזוכה לרוב עושר בגלל המצווה, ובעולם הבא מחכה לו חושך מוחלט. אדם בינוני יהודי רגיל מבקש לזכות בשתי העולמות חיים טובים בעולם הזה ועושר בעולם הבא, ואומנם כך הוא מקבל את שכרו מעט כאן והרבה שם בחינת "והקרן קיימת לו לעולם הבא". ישנם צדיקים שכל מעיינם ומבוקשם לזכות אך ורק לחיי העולם הבא ואינם רוצים לקבל מאומה בעולם הזה ואומנם דחוקים הם כאן ושכרם שלם שם. בחינת "ודע מתן שכרם של צדיקים לעתיד לבוא".

"וחי בהם" פירש רש"י - לעולם הבא. מעשה ברוכל אחד שהגיע לילינא ונזדמן לביתו של הגאון מוילנא. הגאון קיבלו בסבר פנים יפות והרוכל שהתרגש שאל את הגאון האם יש לי עולם הבא? שאלו הגאון: עולם הזה יש לך ענה לו הרוכל: כיצד יתכן שיש לי עולם הזה בעוד כל חיי אני עובד קשה לפרנסתי ואפילו מעט זמן לקיים מצוות אין לי! אמר לו הגאון: ומה עולם הזה שכל כך אתה עמל עליו אין לך אותו ודאי עולם הבא שאיך עמל עליו בכלל כיצד יהיה לך! [נזר יוסף]

מצוותיך שעשועי

ואין אדם זוכה לתורה, אלא על ידי שפלות, כמו שאמרו חז"ל (ערובין נד): "וממדבר מתנה", שישבר גאותו מארבע בחינות שפלות. כי צריך האדם להקטין את עצמו לפני גדולים ממנו, ולפני בני אדם כערכו, ולפני קטנים ממנו, ולפעמים, שהוא בעצמו קטן שבקטנים - וצריך להקטין את עצמו כנגד מדרגת עצמו, וידמה בעיניו שהוא למטה ממדרגתו, כמו שאומר הפסוק "שבו איש תחתיו". [ליקוטי מוהר"ן]

סיפורי צדיקים

מעשה שאירע בעירק, בהורים אמידים ועשירים ביותר שהיה להם בן יחיד. לימדוהו כל מיני חכמות, ורשמו אותו לאוניברסיטה במטרה שילמד כלכלה, כך שיוכל לנהל את כל עסקיהם. בגיל 17 לערך עבר אותו בן ליד בית המדרש הנקרא 'בית זליכא', וראה בחורים וזקנים יחדיו, יושבים, לומדים ומתנדנדים. נכנס פנימה ושאל לפרש המקום והלימוד. הסבירו לו על התורה ועל הקב"ה, וקירבוהו מאוד. בלא שימת לב ישב שם עד עשר בלילה בערך וחזר לביתו. למחרת לקח איתו הרבה עוגות ומיני מאכל, הביא לבית המדרש ושוב למד עד מאוחד בלילה. וכך היה כמה שבועות. בינתיים הזכירו לו הוריו שבעוד כמה ימים הוא צריך לחזור לאוניברסיטה, אבל הבן אמר להם שהוא החליט ללמוד תורה ולא כלכלה. ההורים כעסו מאוד ואמרו לו 'תלמד כלכלה ואחר כך תלמד תורה', אבל הוא התעקש וניצח. בסופו של דבר הבן הצדיק עלה לארץ, ויצא תלמיד חכם עצום בתורה הקבלה והנגלה, וישמו רבי שלמן אליהו זי"ע - אביו של הראשון לציון, הרב מרדכי אליהו זצוק"ל.

ומעשה ברבי יעקב אבוחצירא שנכנס פעם לאיזו ישיבה בימות החורף הקרים, והתלמידים למדו תוספות מסובך ולא מצאו ידיהם ורגליהם. בצר להם פנו לרבי יעקב בבקשה שישביר להם את התוספות. ביקשו גם להדליק לו תנור כדי שיתחמם, כי הקור חדר לעצמות, אבל הרב אמר שאין צורך בתנור, והחל ליעין במעמקי התוספות. לפתע ראו אותו מוציא ממחטה מכיסו ומנגב את הזיעה שביצבצה ממצחו עקב המאמץ הגדול. ולאחר כעשר דקות הרב הסביר את התוספות ואמר שחסרות כמה מילים בתוספות שצריך להוסיפן, וזו טעות בדפוס.

אחד התלמידים הלך במיוחד לספריה הגדולה שבעיר, ששם הספרים והגמרות מדויקים היטב, בדק את התוספות באותה גמרא, ומצא בדיוק כדברי הרב, ויהי לנס. ודאי שזה כדברי הרב עצמו, שאמר 'אם אתה רוצה לזכות לכתר התורה - צריך להתייגע'. [ובחרת בחיים]